

77 . Grădiștea de Munte (Grădiștea Muncelului) | Comuna: Orăștioara de Sus | Județ: Hunedoara | Punct: Dealul Grădiște | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 90397.01

Perioade: Protoistorie, Antichitate

Epoci: La Tène, Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie

Tipuri sit: amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive)

Autori: Cristina Bodó, Gelu Florea, Gabriela Gheorghiu, Ioan Glodariu, Eugen Iaroslavschi, Adriana Pescaru, Liliana Suciu

Instituții: Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca

Raport

Sarmizegetusa Regia a fost amplasată în aripa de V a Munților Șureanului, pe malul drept al Văii Godeanului, numită în aval Apa Orașului, la 42 km S de Orăștie. Ruinele au fost semnalate încă din sec. XVII, dar cercetările sistematice au început abia în anul 1924 și, cu întreruperi de întindere variabilă, continuă până astăzi. Vestigiile antice s-au păstrat relativ bine grație pădurilor seculare. În antichitatea dacică târzie aici a fost capitala regatului dac, începând din perioada de după Burebista și până la cucerirea romană.

Săpăturile arheologice au vizat numai obiective care, prin natura lor, nu comportă lucrări de conservare și de restaurare și ele s-au desfășurat pe "Platoul cetății", pe "Terasa cu cercuri" și un sondaj pe o terasă mai mică, ambele în cartierul de V al așezării civile de la Sarmizegetusa. La primele două obiective săpăturile le au continuat pe acelea din anii precedenți.

"Platoul cetății", cu prilejul cercetărilor din anii '50 fusese investigat doar prin câteva secțiuni, situație care impunea efectuarea de săpături exhaustive pentru cercetarea integrală a urmelor barăcilor dacice și romane destinate garnizoanelor cantonate acolo.

În campania din acest an s-au cercetat două secțiuni trasate în sectorul de S al platoului. Stratigrafia este diferită. În prima secțiune, S. I / 2000, ea se prezintă după cum urmează (de sus în jos): 1. humus actual, 2. strat de amenajare romană, 3. strat de amenajare dacică și 4. steril marcat de stânca nativă. În cealaltă secțiune, S. III / 2000, sub nivelul 1 - humusul actual - urma nivelul 2 - amenajarea romană, care a desființat integral nivelul dacic, și sub acesta se găsea nivelul 3 - stânca nativă aflată la numai -0,6 m adâncime. În nici una dintre cele două secțiuni nu s-au păstrat urme capabile să permită reconstituirea barăcilor antice.

Materialul din secțiunea I / 2000 consta, în nivelul dacic, din: un bloc de calcar trecut prin foc și sfărâmat, fragmente ceramice, cuie, scoabe și armături fragmentare din fier, un cosor din același metal și o mărgea din sticlă verzuie. În nivelul roman de amenajare s-a descoperit o cărămidă de hipocaust, pișcoturi de paviment, cărămizi și țigle (una dacică) fragmentare, un fragment de olan, o monedă de bronz de la Domitian și materiale dacice antrenate de amenajarea romană, respectiv ceramică (inclusiv un fragment pictat) și un lanț de fier fragmentar. Ambele niveluri conțineau pigmentație de cărbune. Urmele păstrate în ambele niveluri nu pot fi corelate cu acelea din săpăturile anterioare pentru conturarea barăcilor antice. Acelea dacice, după incendierea lor de către romani, au fost deranjate de amenajarea romană, iar resturile celor romane au fost spălate de precipitații după retragerea garnizoanei romane.

"Terasa cu cercuri" este situată în așezarea civilă, la circa o jumătate de oră de coborât spre V de la poarta de V a fortificației romane. În campania din anul 1999 acolo s-au descoperit unelte de făurărie și cercuri (benzi de roți), toate acoperite de "mantale" din piatră locală sfărâmată.

În acest an s-au cercetat trei secțiuni (II / 2000, IV / 2000, V / 2000), o suprafață (I / 2000) și întreaga terasă a fost sondată. Dintre cele trei secțiuni, prima a fost paralelă cu S. II / 1999, pe axul lung al terasei, iar celelalte două transversale pe lungimea terasei pentru obținerea profilurilor longitudinal și transversal al acesteia. Stratigrafia (de sus în jos) este practic aceeași: 1. humus actual; 2. nivel de amenajare a terasei marcat de pământ de umplutură, segmentat de grupuri de piatră de stâncă cu aspect de "mantale" și 3. steril marcat de pământ sau stâncă nativă. Dintru început este de notat constatarea potrivit căreia pe terasă nu se poate vorbi de un strat de cultură propriu-zis pentru că cele câteva (4) fragmente ceramice provin de la lucrările de amenajare a ei. În schimb grupările de piatră de stâncă cu aspect de "manta" diformă aveau o dublă menire: stabilizarea umpluturii de pământ și marcarea orizontalei pământului de umplutură a cărei cotă superioară începe de la suprafața actuală. Pe 75 m, cât măsoară axul lung al terasei, doar spre mijlocul ei este o deviere de la orizontală de nici un metru. Sub două astfel de movile de piatră au fost ascunse piesele de fier descoperite în anul 1999.

Situația este diferită în suprafața I / 2000 unde sub humusul actual (1) se află un nivel de cultură (2) subțire, apoi umplutura terasei (3) și sterilul (4). Materialul arheologic constă din multă ceramică, parțial arsă secundar, un cui de fier, un fund fragmentar de pateră de bronz, un unguentariu și un fragment de vas ambele de sticlă. Materialele arheologice descoperite au intrat în patrimoniul Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei. Materialele, împreună cu fragmentele de lipitură de perete arsă provin de la o construcție modestă, care a funcționat pe durata lucrărilor de amenajare a terasei și ea a fost amplasată chiar la marginea de N a terasei, deasupra Văii Albe. Toată suprafața construcției este acoperită de fagi.

În sfârșit, un sondaj făcut în marginea unei terase din apropiere a dus la descoperirea de unelte de fier, toate ascunse în antichitate într-o groapă de mici dimensiuni. Ele constau din clești, o apărătoare de gură de foale, o secure, două sfredele și o unealtă de scos piroane.

Urmează ca terasa să fie cercetată în anul viitor și tot atunci va fi definitivată (dacă pădurea va permite) suprafața I / 2000 de pe "Terasa cu cercuri".

Săpătura a fost realizată prin secțiuni și gen "covor".

În timp se prevede terminarea cercetării interiorului cetății, cercetarea barăcilor romane și, treptat, a celor două cartiere civile ale orașului antic. Deocamdată toate obiectivele vizate nu necesită conservarea lor, dar protejarea lor da. Conservări se fac la monumentele descoperite până acum în zona cetății și a zonei sacre.

Descoperirile sunt publicate în articole axate pe categorii de monumente și de artefacte. Cele mai recente date de ansamblu asupra zonei se găsesc în: I. Glodariu, Addenda aux "Points de repere pour la chronologie des citadelles et des établissements daciques des Monts d'Orăștie", Acta MN, 32 / 1, 1995, p. 103 - 118; I. Glodariu, E. Iaroslavschi, A. Rusu - Pescaru, Florin Stănescu, Sarmizegetusa Regia - capitala Daciei preromane, Deva, 1996.

Planșa 2

Informații suplimentare online

[Raportul 1121 din cronica.cimec.ro](http://raportul1121.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
